

288 § Systemaattisen ilmastotyön ja sopeutumisen vahvistaminen kunnissa (SISUKAS)-hanke

Kaupunginhallitus 6.10.2025 § 288

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Iisalmen kaupunki hakee Pohjois-Savon liitolta (EAKR) rahoitusta ryhmähankkeeseen Systemaattisen ilmastotyön ja sopeutumisen vahvistaminen kunnissa (SISUKAS) ja toimii sen osatoteutuksen hallinnoijana ja toteuttajana, mikäli hanke saa myönteisen rahoituspäätöksen. Hanke toteutetaan kustannuspaikalla 1415 hankeraha.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

ilmastokoordinaattori Kirsi Savolainen, p. 040 516 2071

Ilmastolain (432/2022) tavoitteena on, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Samoin Pohjois-Savon maakunnallisessa ilmastotiekartassa on asetettu tavoite hiilineutraaliudelle viimeistään vuonna 2035. Ylä-Savon kunnat (Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi ja Vieremä) ovat sitoutuneet ilmastomuutosta hillitseviin toimiin ja hiilineutraaliustavoitteeseen vuodelle 2035 Ylä-Savon seudullisessa ilmasto-ohjelmassa. Ylä-Savon kaikilla kunnilla on myös kuntakohtaiset ilmastosuunnitelmat, joissa määritellään tarkemmat kuntakohtaiset tavoitteet ja toimet päästöjen vähentämiseksi sekä ilmastomuutokseen sopeutumiseksi.

Tavoitteiden saavuttaminen on tärkeää, mutta haastavaa. Ilmastomuutoksen hillinnän lisäksi tarvitaan sopeutumistoimia. Kansallisessa ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelmassa 2030 on asetettu tavoitteeksi, että yhteiskunnan eri toimijoilla tulee olla käytössään menetelmät ja työkalut, joilla voidaan arvioida, ennaltaehkäistä ja hallita ilmastomuutoksen aiheuttamia riskejä sekä luonnonle että yhteiskunnalle.

Tällä hetkellä meneillään olevassa 15 pohjoissavolaisen kunnan yhteisessä SISU-hankkeessa (Suunnitelmallisen ilmastotyön juurruttaminen Pohjois-Savoon) on laadittu ja toimeenpantu kunnallisia ilmastosuunnitelmia ja käynnistetty usean kunnan yhteisten ilmastokoordinaattoreiden työ. SISU-hankkeen aikana tehty suunnitelmallinen ilmastotyö kunnissa on jäsentänyt kuntien nykytilannetta ja selkeyttänyt tavoitteiden asettamista

ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen osalta. Hankkeen aikana tehdyt ilmastotyön vaikuttavuusarvioinnit ja työkalut, kuten ilmastovahti, vähähiilisen hankintojen tarkistuslista sekä ilmastoviestinnän ja ilmastobudjetoinnin työn aloitus, ovat auttaneet kuntien toimialoja hahmottamaan oman työnsä merkitystä ilmastonäkökulmasta. Tuloksellista työtä halutaan syventää, joten Pohjois-Savossa on valmisteltu uutta maakunnallista ilmastohanketta yhteistyössä Ylä-Savon (Iisalmen kaupunki) ja Kuopion seudun (Kuopion kaupunki) kanssa.

Hankehakemus on suunniteltu jätettävän Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 ohjelman Pohjois-Savon liiton EAKR-rahoitushakuun 15.10.2025 mennessä. Hanke toteuttaa toimintalinjan erityistavoitetta 2.2. eli ilmastomuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistämistä. Ennen hankehakemuksen jättämistä hankekumppanien on vahvistettava osallistumisensa ja laadittava sopimus. Hanke voidaan käynnistää, mikäli ulkopuolinen rahoitus toteutuu.

SISUKAS-hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet

Hankkeella vahvistetaan kuntien ilmastotyötä ja sopeutumista ilmastomuutokseen sekä lisätään alueen elinvoimaa ja kestävyyttä. Hankkeella toteutetaan kaupunginvaltuuston vuonna 2021 hyväksymän Iisalmen ilmastosuunnitelman sekä Ylä-Savon seudullisen ilmasto-ohjelman tavoitteita. Hankkeen avulla varmistetaan riittävät resurssit ilmastotyöhön ja sen syventämiseen yhteistyössä kuntien kanssa. Kuntien eri toimialojen henkilökunnan ja sidosryhmien sitoutuminen ilmastotyöhön vaatii pitkäjänteistä tiedon lisäämistä ja asiantuntija-apua, jotta ilmastonäkökulmat saadaan huomioitua kattavasti eri prosesseissa ja käytännön työssä.

Hankkeessa edistetään päästöjen vähentämisen lisäksi kattavammin hiilinielujen kehittämistä ja määritellään tavoitteet hiilinielujen vahvistamiseksi sekä selvitetään kuntien keinot kompensoida päästöjä. Ilmastomuutokseen sopeutuminen on hankkeessa läpileikkaavana teemana ja sitä edistetään muun muassa toimialakohtaisilla työkaluilla, jotka auttavat sopeutumistoimien määrittelyssä ja toteutuksessa. Lisäksi hankkeessa selvitetään ilmastotoimien oikeudenmukaisuutta, johon ei ole vielä kiinnitetty kuntien toiminnassa riittävästi huomiota.

Hankkeessa kehitetään myös kuntien ilmastojohtamista ja luodaan käytännön työkaluja, kuten tarkistuslistoja ja ohjeita ilmastotavoitteiden sisällyttämiseksi toimivasti toimialojen prosesseihin ja päätöksentekoon. Asukkaiden osallistaminen keskittyy hankkeessa lapsiin ja nuoriin, esimerkiksi

toteuttamalla nuorten kanssa kokeiluja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyen sekä järjestämällä tapahtumia ja kampanjoita. Ymmärrystä ja ilmastotyöhön sitoutumista lisätään näkyvällä ja vaikuttavalla viestinnällä sekä yhteistyöverkostoja laajentamalla.

Hankkeen tavoitteena on myös lisätä ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen huomioimista kuntien hankinnoissa, joiden ilmastovaikutukset ovat suurimmat (esim. ruokapalvelu- ja rakentamishankinnat). Ilmastoyhteistyötä alueen yritysten kanssa tiivistetään hankintojen lisäksi esimerkiksi viestinnän kautta. Maatalousyritysten kanssa aloitetaan yhteistyö, jonka kautta tuodaan esiin maatalouden merkittävyyttä omavaraisuudessa ja kokonaisturvallisuudessa.

Hankkeen tulokset

Hankkeessa yhdessä luotavat toimintamallit, verkostot ja lisääntynyt kuntayhteistyö edistävät ilmastotavoitteiden saavuttamista. Hankkeen tuloksena Ylä-Savon seudun vahva, näkyvä ja vaikuttava ilmastotyö lisää seudun vetovoimaa ja kiinnostavuutta elinkeinoelämän keskuudessa sekä vauhdittaa siirtymää kohti uutta, kestävämpää liiketoimintaa.

Hanke vahvistaa kuntien mahdollisuuksia varautua ennakoivasti paremmin ilmastoriskeihin. Myös yritysten valmiudet ilmastonmuutokseen sopeutumiseen vahvistuvat. Ilmastonmuutokseen sopeutumistoimet, kuten varautuminen sään ääri-ilmiöihin, tuovat taloudellisia säästöjä sekä vahvistavat kuntaseudun resilienssiä ja kokonaisturvallisuutta. Sopeutumistoimilla myös vaikutetaan positiivisesti asukkaiden terveyteen.

Hankkeen myötä kuntaorganisaatioiden henkilökunnan ja päättäjien tietoisuus ilmastovaikutuksista ja ilmastotyöstä lisääntyy ja ymmärrys toiminnan vaikutuksista kasvaa. Ilmastotyöstä viestitään laajasti ja ilmastotavoitteiden etenemisen seuranta on avointa ja ymmärrettävää. Asukkaat sitoutuvat paremmin ilmastotoimiin. Erityisesti lapset ja nuoret osallistuvat aktiivisesti ilmastotyöhön.

Hankkeen toteuttaminen

Hankkeen päähakija ja -toteuttaja on Kuopion kaupunki, joka vastaa hankkeen kokonaisuudesta ja Kuopion seudun (Kuopion ja Siilinjärvi) osatoteutuksesta. Hankkeen toisena toteuttajana on Iisalmen kaupunki, joka vastaa hankkeen osatoteutuksesta Ylä-Savon seudulla eli Iisalmen, Kiuruveden ja Sonkajärven alueella. Toteuttajat vastaavat itse omasta hankebudjetistaan ja -

suunnitelmastaan, mutta Kuopion kaupunki vastaa kokonaisuudessaan päätoteutuksesta.

Hanketta haetaan kolmevuotisena ja sen on tarkoitus alkaa kesällä 2026. Hankkeen kokonaisbudjetti on noin 870 000 euroa. Kuntien omarahoitusosuus on 25 % ja haettava EAKR-tuki on 75 %. Iisalmen toteutuksen osuus budjetista on noin 290 000 euroa. Iisalmen kaupungin omarahoitusosuus on noin 11 000-13 500 euroa vuodessa. Hankkeen kustannukset muodostuvat hankkeessa työskentelevien henkilöiden palkoista, ostopalveluista ja hallinnollisista kuluista.

Iisalmen kaupungin hallinnoimaan ja toteuttamaan Ylä-Savon toteutukseen palkataan yksi kokoaikainen seudullinen ilmastokoordinaattori, joka työskentelee jalkautuen kaikkiin toteutusalueen kuntiin (Iisalmi, Kiuruvesi ja Sonkajärvi) sovitusti. Lisäksi toteutuksessa työskentelee hankkeen seutujen yhteinen projekti- ja viestintävastaava (Kuopion kaupunki), joka vastaa koko hankealueella ilmastoviestinnästä ja laajasta sidosryhmäyhteistyöstä, lasten ja nuorten osallistamisesta ilmastotyöhön sekä hankkeen hankintojen koordinoinnista. Iisalmen toteutus kattaa yhden neljäsosan projekti- ja viestintävastaavan kuluista, tämä sisältyy yllä esitettyyn omarahoitusosuuteen.

Vaikutusarviointi

2. Ihana Iisalmi

- rakennamme toimivaa, viihtyisää ja turvallista kaupunkiympäristöä eri käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden
- toimitilamme ovat terveellisiä käyttää ja edistämme vähähiilistä rakentamista
- yhdyskuntarakenteemme on tiivis, ja toimiva palveluverkko on hyvin saavutettavissa, liikuntareitit ja puistot houkuttelevat ihmiset liikkumaan
- huolehdimme kaupungin siisteydestä ja kannustamme myös kuntalaisia huolehtimaan ympäristöstään
- olemme toiminnassamme hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä

3. Ihmeiden Iisalmi

- olemme vetovoimainen ja palveluiltaan monipuolinen Ylä-Savon seutukeskus, kehitämme kaupungin elinvoimaa määrätietoisesti uusien asukkaiden ja yritysten saamiseksi alueelle yhteistyössä muiden seudun kuntien kanssa

Muutoksenhaku

2. Oikaisuvaatimus

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet
ilmastokoordinaattori